

Talousarvio 2025

Taloussuunnitelma 2025-2027

Kaupunginvaltuusto 9.12.2024

tavoitteen mukaan hyvinvointialueen toiminnan lähtökohtana on ennaltaehkäisy sekä hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen yhteistyössä asukkaiden ja yhteistyökumppaneiden kanssa.

Toimiva hyvinvointipalvelujen kokonaisuus edellyttää selkeitä roolituksia kaupungin ja hyvinvointialueen palveluiden välillä, jotta prosessien sujuvuus eri palveluketjujen välillä voidaan varmistaa organisaatorajoista huolimatta eikä resursseja hukata päällekkäisiin toimintoihin. Kaupungin näkökulmasta erityisesti palveluketjun toimivuus lasten ja nuorten palveluissa on keskeistä, hyvinvointialueen rooli on tukea ja täydentää kaupungin järjestämiä palveluja. Hyvinvointialue, Pohjois-Karjalan kunnat ja Pohjois-Karjalan maakuntaliitto hyväksyivät syksyllä 2023 sopimuksen yhdyspintaraken-teista, toimintamalleista, työnjaosta ja tiedonkulusta, jonka toimeenpano aloitettiin 2024. Sopimus on voimassa vuoden 2024 loppuun ja sen päivittämisen yhteydessä on hyvä arvioida sopimuksen toteutumista.

1.4 Ilmastotavoitteet ja toimenpiteet

Joensuun tavoite on olla hiilineutraali vuonna 2025. Tavoitteeseen on tarkoitus päästä vähentämällä kasvihuonekaasupäästöjä kaikki alueen toimijat huomioiden vähintään 60 % vuodesta 2007 vuoteen 2025 mennessä. Lisäksi kaupunki on sitoutunut vähentämään päästöjään 80 % vuoteen 2030 mennessä verrattuna vuoden 2007 tasoon.

Päästövähennystavoitteen saavuttaminen vuonna 2025 näyttää epätodennäköiseltä, sillä liikenne-sektorin päästöt eivät vähene riittävällä tahdilla. Päästöjen vähentäminen on pääasiallinen keino, jolla kaupunki tavoittelee hiilineutraaliutta vuoteen 2025 mennessä. Hiilineutraaliustavoitteen saavuttaminen on kuitenkin laskennallisesti vielä mahdollista, mikäli hiilinielut korvaavat puuttuvat päästövähennykset vuonna 2025. Ilmastotyön toimenpiteet on kirjattu ilmasto-ohjelmaan. Ilmasto-ohjelma vuosille 2022–2025 on hyväksytty kaupunginhallituksessa 10.1.2022.

Ilmastobudjetti yhdistää kaupungin ilmastotyön talousarviomenettelyyn ja raportointiin tilinpäätöksen yhteydessä. Ilmastobudjetoinnissa talousarviossa olevat ilmastotoimenpiteet ja -tavoitteet kootaan yhteen. Tavoitteena on tuoda näkyväksi kaupungin toimenpiteitä kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi ja ilmastomuutokseen sopeutumiseksi ja seurata toimenpiteiden riittävyyttä suhteessa asetettuihin tavoitteisiin.

Ilmastobudjetin myötä talousarvio ja taloussuunnitelma kertovat myös ilmastotoimille budjetoidut taloudelliset resurssit. Siihen on eritelty kaupunkiorganisaation tavanomaisesta budjetista käyttötalouden ja investointien osalta ne erät, jotka on suunnattu ilmastomuutoksen hillintään ja sopeutumiseen. Kaupunkikonsernin keskeisimpien tytäryhteisöjen osalta on esitetty myös keskeiset toimenpiteet.

Päästöbudjetti vuosille 2025–2027 ja 2030

Päästöbudjetti esittää Joensuun hiilineutraaliustavoitteen mukaisen vuosittaisen päästöjen enimmäismäärän. Päästöbudjetin avulla voidaan seurata vähenevätkö päästöt riittävästi suhteessa vuosille 2025 ja 2030 asetettuihin tavoitteisiin. Päästöbudjetti on esitetty erikseen jokaiselle päästösektorille, jotta voidaan tarkastella, onko kehitys kullakin sektorilla riittävää. Päästöbudjetissa on asetettu vuosittaiset tavoitteet myös hiilinielujen määrälle. Päästöbudjetin laadinnassa on otettu huomioon käytettävissä olevat tiedot päästöjen odotettavissa olevasta kehityksestä. Sen tarkoitus ei kuitenkaan ole osoittaa ennustetta päästöjen kehityksestä, vaan asettaa sektorikohtaiset tavoitteet

päästöjen enimmäismäärälle. Sektorikohtaisia tavoitteita seuraamalla pystytään arvioimaan millä sektoreilla toimet päästöjen vähentämiseksi ovat riittäviä.

Päästöbudjetin laadinnassa on hyödynnetty Suomen ympäristökeskuksen kunnille kehittämää skenaariotyökalua sekä Sustainable Energy and Climate Action Plan –raportin (SECAP) osana tilattuja päästökehitysskenaarioita vuosille 2025 ja 2030. Sektoreille määritetyt päästöjen enimmäismäärät perustuvat edellä mainittujen työkalujen tuottamiin tietoihin ja niistä tehtyihin arvioihin.

Päästösektorit	Ennakkotieto 2023	Päästöbudjetti 2025	Päästöbudjetti 2026	Päästöbudjetti 2027	Päästöbudjetti 2030
Tieliikenne	97	72	68	64	45
Kaukolämpö	51	21	9	7	4
Erillislämmitys	11	11	9	7	4
Sähkölämmitys	10	10	9	7	4
Sähkönkulutus	12	13	12	10	5
Maatalous	17	11	10	9,5	8
Jätehuolto	15	8	7	6,5	5
Teollisuus ja työkoneet	162*	119	106	94	58
Kaikki yhteensä	375	265	230	205	133
Hiilinielut	**	265	272	281	300

*Ennakkotieto vuoden 2023 päästöistä sekä päästöbudjetit vuosille 2025 - 2027 ja 2030 hiilidioksidiekvivalenttitonneina (t CO₂ ekv). Sektorijako noudattaa CO₂-raportin mukaista menetelmää sillä erotuksella, että "Sähkölämmitys" sisältää "Maalämmön". *Teollisuuden ja työkoneiden päästöistä ei ole saatavilla ennakkotietoa, joten vuoden tietona käytetään vuoden 2021 toteumaa. **Vuoden 2023 hiilinielutiedot ovat saatavilla keväällä 2025.*

Päästökehitystä seurataan vuosittain tilattavalla CO₂-raportilla. Seuraava CO₂-raportti, joka julkaistaan keväällä 2025, sisältää lopulliset päästötiedot vuodelta 2023 sekä ennakkotiedon päästöistä vuodelle 2024. Joensuun hiilinielujen kehittymistä seurataan metsävaratietoon ja tekoälyyn pohjautuvalla laskennalla, jonka tulokset julkaistaan CO₂-raportin yhteydessä.

Kaupungin ilmastobudjetin käyttötalous vuosina 2025 – 2027 (1 000 euroa)

Vastuutaho	Toimenpide	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Yhdyskunta-tekniikka	Kävely- ja pyörateiden kunnossapito	770	800	800
Yhdyskunta-tekniikka	Ympäristöystävällisen polttoaineen käytön lisääminen ajoneuvokalustossa	13	7,5	
Joukkoliikenne	Joukkoliikenteen palvelutason parantaminen	343	600	600
Konsernipalvelut	Kestävien kulkumuotojen käyttöä työmatkoilla edistävien työsuhde-etujen hyödyntäminen	140	140	140
Hallintopalvelut	Osallistumme KULMA 2024 -hankkeeseen, jossa kehitetään kulutusperäisten kasvihuonekaasupäästöjen laskentaa ja lasketaan Joensuun kulutusperäiset päästöt kolmannen kerran	2,6		
Tilakeskus	Ollilan päiväkodin ja Louhiojan koulun, joiden lämmitysmuotona on öljylämmitys, purkamisen		500	

Kaupungin ilmastobudjetin investointiosa vuosina 2025 – 2027 (1 000 euroa)

Vastuutaho	Toimenpide	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Yhdyskuntatekniikka	Kävely- ja pyöräteiden rakentaminen	2 600	2 000	2 000
Yhdyskuntatekniikka	Ajoneuvokannan uudistaminen vähäpäästöiseksi, työkoneet ja kuorma-autot		80	320
Tilakeskus	Uusiutuvan energiantuotannon lisääminen olemassa olevissa rakennuksissa.	100	100	100
Joensuun vesi	Vesihuoltolaitoksen aurinkoenergiajärjestelmien toteuttaminen	100		
Yhdyskuntatekniikka	Ulkovalaistuksen uusiminen led-valaistukseksi	400	400	400
Liikennesuunnittelu	Polkupyörien liityntäpysäköintiä lisääminen joukkoliikenteen saavutettavuuden parantamiseksi	30	30	30

Muut toimenpiteet vuosille 2025 – 2027

Vastuutaho	Toimenpide	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Hallintopalvelut	Päästöjen mahdollinen hyvittäminen tulee ajankoh- taiseksi vuonna 2027, kun saamme tiedot vuoden 2025 hiilitaseesta			x
Hallintopalvelut	Arvioidaan kaupungin kompensatio- ja hiilinielutie- kartan päivitystarve	x		
Hallintopalvelut	Ilmastokumppanuusverkoston liittymisprosessia kehi- tetään. Aiemmin testattuja pilotteja ja kokeiluja vakiin- nutetaan osaksi verkoston toimintaa. Samalla verkos- ton sisältöä ja tavoitetta kirkastetaan	x		
Hallintopalvelut	Ilmastobudjetointia kehitetään ja sen roolia ilmasto- työn koordinoinnissa lisätään	x	x	x
Hallintopalvelut	Ruokahävikin vähentäminen kaupungin ja Polkka Oy:n yhteistyöprojektina	x		
Hallintopalvelut	Kartoitetaan keinoja kotitalousjätteen määrän ja kier- rätysasteen nostamiseksi	x		
Hallintopalvelut	Järjestetään keväällä 2025 yritysten ilmastotreffit, joi- den tavoitteena on törmäyttää yrityksiä kiertotalou- teen perustuvien ja vähähiilisten liiketoimintamallien kehittämiseksi	x		
Hallintopalvelut	Osallistumme Ei Kulutusperäisiä Päästöjä -hankkee- seen ja toteutamme paikallisen pilotin kulutuksen päästöjen vähentämiseksi	x		
Hallintopalvelut	Toteutetaan kokeilu LUMOAVA-hankkeen kanssa, jonka tavoitteena on lisätä luonnon monimuotoisuutta edistävien kasvien käyttöä Joensuun puistosta	x		
Hallintopalvelut	Jatketaan syötävien kasvien kartoitusta	x		
Joensuun Vesi	Jätevedenpuhdistamon biokaasugeneraattorin teho- kas hyödyntäminen	x	x	x
Joensuun Vesi	Laaditaan Joensuun Vedelle energiatehokkuusselvi- tys	x		
Joukkoliikenne	Kesäkuusta 2025 alkaen lähiliikenteessä käytössä uusiutuvat polttoaineet	x	x	x
Kaavoitus	Planect-työkalulla lasketaan asemakaavahankkeiden päästävaikutukset	x	x	x

Vastuutaho	Toimenpide	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Kaavoitus	Ekologisen kompensaation käyttöä selvitetään Joensuuun seudun yleiskaava 2040:n laadinnassa.	x	x	
Maaomaisuus	Selvitetään vuoden 2025 aikana turvepohjaisten peltojen määrä ja sijainti kaupungin omistamilla maa-alueilla	x		
Maaomaisuus	Selvitetään sopivat hiilijalanjälkeä koskevat kriteerit, jotka voitaisiin ottaa mukaan tontinluovutusehtoihin	x		
Metsät	Metsittämistä toteutetaan mahdollisuuksien mukaan purkukohteisiin sekä muille tunnistetuille joutomaille	x	x	x
Metsät	Metsittämistä toteutetaan mahdollisuuksien mukaan purkukohteisiin sekä muille tunnistetuille joutomaille	x	x	x
Osallisuus	Kokeillaan vuonna 2025 laajentaa kaupungin tilojen käyttömahdollisuuksia järjestöille tilojen käyttöasteen nostamiseksi	x		
Puistot	RAMS viheralueiden hoitoluokituksen käyttöönottoa jatketaan	x	x	x
Tietohallinto	Etsitään vuonna 2025 sopiva kohde, jossa on mahdollista kokeilla energiadatan visualisointia sekä aloitetaan pilotointi	x		
Tilakeskus	Lasketaan hiilijalanjälki nimetyissä rakennushankkeissa ja tehdään vaihtoehtoisia laskelmia eri ratkaisujen hiilijalanjäljen pienentämiseksi	x	x	x
Tilakeskus	Automaattinen energiaseuranta toteutetaan uudisrakennuskohteisiin			
Varhaiskasvatus	"Kestävästi" on erityinen painopiste varhaiskasvatuksessa toimintavuonna 2024	x		
Varhaiskasvatus /koulutuspalvelut	Välineiden ja materiaalien korjaamisen/paikkaamisen lisääminen uusimisen sijasta	x	x	x
Yhdyskuntatekniikka	Suunnittelussa ja rakentamisessa suositaan vettä läpäiseviä pintoja ja korvataan vettä läpäisemättömiä päällystettyjä pintoja esimerkiksi viherkaistoilla	x	x	x
Yhdyskuntatekniikka	Rakentamisessa ja korjaamisessa syntyvän kiviaineksen uusiokäytön lisääminen.	x	x	x
Yhdyskuntatekniikka	Betonimursketta ja muita kierrätysmateriaaleja hyödynnetään rakentamisessa, mikäli se on mahdollista MARA-asetuksen puitteissa	x	x	x

Kaupungin tytäryhteisöjen ilmastobudjetin keskeiset toimenpiteet vuosina 2025 – 2027

Vastuutaho	Toimenpide	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Business Joensuu Oy	Valaistuksen muuttaminen ledeille, lisäys + 10%	x		
Business Joensuu Oy	Vihreä kaukolämpösopimus Savon Voimalta (selvitys)	x		
Business Joensuu Oy	Henkilöstön kannustaminen kestävään työmatkaliikumiseen	x		
Business Joensuu Oy	Selvitys vaikuttavimmista toimenpiteistä rakennuskannan energiatehokkuuden kehittämistä		x	
Business Joensuu Oy	Kiinteistön rakennusteknisen kunnon parannus mm. ikkunat, yläpohjat, ovet ja julkisivumateriaalit			x
Itä-Suomen Liikuntaopisto Oy	Saatetaan päästölaskennat vuodelta 2023 loppuun ISLO Hostellin osalta.	x		
Itä-Suomen Liikuntaopisto Oy	Päivitämme ja yhdenmukaistamme kestävä kehityksen teemaan liittyviä opetussisältöjä	x		
Itä-Suomen Liikuntaopisto Oy	Selvitämme mahdollisuuksia lisätä joukkoliikenteen käyttöä ja pyöräilyä työmatkoilla	x		
Opiskelija-asunnot Oy Joensuun Elli	Energiatehokkuuden parantaminen Apajakuja 1 ja Koulukatu 30b, viherkatto Apajakujan piharakennukseen	x		
Opiskelija-asunnot Oy Joensuun Elli	Aurinkopaneelien lisääminen	x		
Opiskelija-asunnot Oy Joensuun Elli	Tulliportinkatu 11 suunnittelu vähintään RTS 3 luokkaan	x		
Joensuun Kodit Oy	Öljylämmityksestä luopuminen valituissa kiinteistöissä	x	x	
Joensuun Kodit Oy	Rakennusten energiatehokkuuden parantaminen neljässä kohteessa	x	x	x
Joensuun Kodit Oy	Uusiutuvan energian tuotannon lisääminen olemassa olevissa rakennuksissa	x	x	
Joensuun Pysäköinti Oy	Sähköautojen latauspisteiden lisääminen markkinaehtoisesti	x	x	x
Joensuun Pysäköinti Oy	Metropolin valaistuksen uusiminen	x		
Joensuun Satama Oy	Maasähkövaraus rahtisatamaan	x	x	x
Joensuun Yrityskiinteistöt Oy	Selvitetään vihreään kaukolämpöön siirtymistä	x		
Joensuun Yrityskiinteistöt Oy	Lisätään kiinteistöjen energian käytön tehokkuutta talotekniikan automaatiota lisäämällä		x	
Joensuun Yrityskiinteistöt Oy	Parannetaan hukkalämmöntalteenottoa silloin kun se on taloudellisesti kannattavaa	x		
Joensuun Yrityskiinteistöt Oy	Tarjotaan henkilöstölle työsuhdepyöräetua	x		
Joensuun Yrityskiinteistöt Oy	Rakennushankkeissa tarkastellaan aina maalämmön ja aurinkovoimaloiden hyödyntäminen huomioiden taloudelliset hyödyt ja tekniset toteutusmahdollisuudet	x		

Vastuutaho	Toimenpide	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Karelia Ammattikorkeakoulu Oy	Osallistuminen PlastLife -hankkeeseen	x		
Karelia Ammattikorkeakoulu Oy	Osallistuminen BlackGreen2-biohiilihankkeeseen	x		
Karelia Ammattikorkeakoulu Oy	Karelian asettamien päästövähennystavoitteiden etenemisen seuranta	x		
Karelia Ammattikorkeakoulu Oy	Karelian oman ilmasto-ohjelman laatiminen opinnäytetyönä	x		
Karelia Ammattikorkeakoulu Oy	Energiayhteistyöpilotti kaupungin kanssa	x		
Puhas Oy	Rakennusten ja valaistuksen energiatehokkuuden parantaminen jätekeskuksella ja jäteasemilla.	x	x	x
Puhas Oy	Jätteen kierrätysasteen nostaminen	x	x	x
Puhas Oy	Jätteen kuljetuksen kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen.	x	x	x
Puhas Oy	Poltettavan jätteen ja biojätteen kuljetukset siirtyvät fossiilisesta polttoaineesta HVO-dieseliin	x		

2 Taloudelliset lähtökohdat

2.1 Talouden kehitysnäkymät

Valtiovarainministeriön talouskatsauksen (23.9.2024) mukaan Suomen talouden kehitys on ollut viime vuosina selvästi heikompa kuin euroalueella keskimäärin. Suomessa tuotanto laski vuoden 2022 toisen neljänneksen jälkeen vuoden 2023 loppuun mennessä yhteensä noin 2,5 %. Tuotannon laskun takana olivat hintojen ja korkojen nousu sekä Venäjän hyökkäyssodan suorat vaikutukset Suomen talouteen. Sekä sodan että korkojen nousun epäsuotuisat vaikutukset ovat olleet Suomessa suuremmat kuin euroalueen maissa keskimäärin. Venäjän talouden ja kaupan merkitys Suomelle oli ennen hyökkäystä suurempi kuin useimmille euroalueen maille. Korkojen nousun vaikutus on ollut muita maita voimakkaampi, koska Suomessa asuntoluotoista 94 % on vaihtuvakorkoisia ja korkojen nousu on välittynyt reaalitalouteen nopeasti.

Bruttokansantuote (BKT) supistui vuonna 2023 1,0 % ja supistuu vielä 0,2 % vuonna 2024, mutta kasvu käynnistyi vuoden alkupuoliskolla. Tuoreimman ennusteen mukaan Suomen talous näyttäisiikin viimein selättäneen taantuman. Loppuvuotta kohden talouden toipumisen odotetaan edelleen vahvistuvan. Vientimarkkinoiden elpyminen lisää vientiä. Inflaation hidastuminen ja korkojen lasku tukevat kulutusta ja investointeja. Vaikka arvonlisäveron korotus nostaa hintoja ja välillisen verotuksen muutokset kiihdyttävät inflaatiota, pysyy inflaatio tulevana vuosina arvioiden mukaan matalana. Vuoden 2024 inflaation ennakoitaan laskevan 1,8 %:iin ja vuosina 2025-2026 inflaation tasoksi ennustetaan 1,3-1,4 %. Kulutusta tukee myös korkotason nousu ja yksityisen kulutuksen arvioidaan kasvavan kuluvana vuonna lähes prosentin. Sosiaalietuuksien leikkauksista ja arvonlisäveron nostosta huolimatta yksityisen kulutuksen kasvu nopeutuu vuonna 2025 korkojen laskujen ja työllisyyden kasvun tukemana.

Rakentaminen on ollut jyrkässä laskussa, mutta lasku näyttäisi nyt pysähtyneen. Korkojen lasku piristää asuntomarkkinoita, varsinkin kun maan sisäinen muuttoliike ja maahanmuutto ovat kasvattaneet asuntojen kysyntää. Asuntorakentamisen toipuminen kestää kuitenkin aikansa ja